

ת"פ 24045/12/15 - מדינת ישראל נגד מכאל זפרן זוארץ

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 24045-12-15 מדינת ישראל נ' זפרן זוארץ(עצור
בפיקוח)

בפני
בעניין: כבוד השופטת דנה מרשק מרום
מדינת ישראל - באמצעות פמ"מ וע"י
עוה"ד שרה טל ושירלי לוגסי

המאשימה

נגד

מכאל זפרן זוארץ - ע"י עו"ד עידן שני

הנאשם

גזר דין

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירה של **הריגה** לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 [להלן: "חוק העונשין"].

2. מהכרעת הדין מיום 17.9.18 ומכתב-האישום עולה, כי ביום 15.11.2015, עובר לשעה 22:13, התהלך מר יהושע קאופמן [להלן: "המנוח"], כשברשותו עגלה, בחניית רכבים שברחוב ביאליק 3 בראשל"צ, המצויה בסמוך לשביל הגישה לקיוסק ולדירת מגורים שבבעלות מר נתן גויטע [להלן: "נתן"]. נתן, אשר שהה בקיוסק, הבחין במנוח נוטל לידי סורגים שהיו במקום. בשל חשדו של נתן, כי בבוקר יום האתמול, גנב המנוח את שעון המים של הדירה, ניגש נתן אל המנוח, פנה אליו, אמר לו שלא יקח את הסורגים והורה לו להשיב את שעון המים שלו. בתגובה, השליך המנוח לעברו של נתן את הסורגים.

בסמוך לשעה 22:13, הגיע הנאשם לשביל הגישה לחנייה. נתן קרא לנאשם וביקש ממנו ללכת אחר המנוח ולהחזירו לקיוסק על-מנת ששיב לו את שעון המים. הנאשם הלך אחרי המנוח לתוך רחבת החניה וצעק לעברו מספר פעמים לעצור. משלא נענה המנוח לקריאותיו, החיש הנאשם צעדיו והחל לרדוף אחריו עד אשר השיגו ונעמד מולו.

הנאשם אחז בידית העגלה ודרש מהמנוח לחזור עמו לקיוסק על-מנת שיחזיר את השעון לנתן. המנוח השיב שלא גנב את השעון, סירב לשוב עם הנאשם לקיוסק וביקש לעזוב את המקום.

בשלב זה, הנאשם אחז בחוזקה בעגלה על-מנת שהמנוח לא יוכל להיזזה. בתגובה, היכה המנוח בידו

את לחיו של הנאשם. הנאשם היכה באמת ידו הימנית בפיו של המנוח. בשל עוצמת המכה, איבד המנוח את שווי משקלו וצנח לאחור על ראשו, אשר נחבט בכביש האספלט.

המנוח אושפז למשך חמישה ימים במחלקת טיפול נמרץ בבית-החולים "אסף הרופא" כשהוא מורדם ומונשם, ולאחר מכן נפטר.

כתוצאה מנפילתו על הראש, נחבל המנוח בצד האחורי של הראש, באופן שנגרם לו שבר בעצם העורף המתמשך דרך בסיס הגולגולת, אשר גרם למותו.

תסקיר נפגעי העבירה

3. התסקיר מפרט את נתוניו של המנוח ואת תמונת הנזקים של משפחתו הגרעינית - גרושתו ושני בנים, השרויים עדיין במצב טראומטי.

למנוח שני בנים בגילאים 27 ו- 30, ולפני כשנה עברו לדירה שכורה באילת כדי להקל על מצבם הכלכלי ולהתגורר בסמוך לאימם. המנוח ואשתו התגרשו לפני 8 שנים.

המנוח נולד ברומניה, ועסק כעצמאי ולסירוגין בעבודות תיווך, פוליש וניהול חנות להנעלה והלבשה. לפני כ- 15 שנים נקלע לקשיים כלכליים, ביתו עוקל והוא הוכרז כפושט רגל, כאשר אשתו ובניו עדיין מתמודדים עם החובות שהותיר. בני המשפחה תיארו מציאות חיים קשה, עם מצוקה כלכלית חמורה, כשהבנים נדרשו בגיל צעיר לעבוד ולסייע.

בני המשפחה ביקשו להבהיר כי המנוח לא היה דר רחוב, אלא התגורר עמם עד למותו, והיותו חסר כתובת היא תוצאה של התנהלות מכוונת מצדם, כדרך להתמודדות עם הליכים שננקטו נגדם בעקבות הקריסה הכלכלית.

המשפחה תיארה את המנוח כמי שהשקיע את כולו ברווחת ילדיו, לא נרתע מכל עיסוק שיקל על המצב הכלכלי, ועל אף גילו עבד בעבודה מאומצת באיסוף ברזלים, חיתוכם ואחסונם, תוך שהרים משקלים כבדים באופן שאינו מותאם לגילו.

המנוח תואר כאדם בריא, טוב לב, שעזר לאחרים, ולאלימות לא היה חלק בחייו. בני המשפחה שיתפו בתחושת געגועים אליו, וההתרשמות היא כי מדובר במשפחה עם תשתית וחוסן שבריריים.

נראה כי בניו של המנוח מתמודדים עם תחושת החמצה גדולה על כך שלא הצליחו להציל את האב מחיי הקשים. בלטה הכמיהה לקשר עם האב שאיננו, והגעגועים מלווים אותם בכאב רב ובעצב. מבחינתם, מצבו של אביהם אפשר לנאשם לפגוע בו באכזריות, תוך נישולו מכל מימד של אנושיות, כאשר העיסוק הכרוני שלהם בניצול האכזרי של הפוגע מייסר אותם. הבנים סיפרו, כי מתוך רצונם שלא להכביד על אימם, הם נמנעים מלדבר, במיוחד בנוכחותה, על כאב אובדן אביהם, ומצב זה מעצים את תחושת המצוקה והבדידות ומונע

תחושת אוורור רגשי.

בהיעדר מקור ההכנסה של המנוח ובעקבות הוצאות הקבורה והשבעה החריף מצבה הכלכלי של המשפחה, והבנים דחו את תוכניותיהם להשתלב בלימודים. ההתרשמות היא כי מאז מות האב, מערכות ההגנה והמשאבים של הבנים מנותבים להישרדות, ומרחב החיים שמאפשר התפתחות וצמיחה רגשית נותר מצומצם, כשהם נשארים בחלל וריק קיומי. הימנעותם ממגע עם תכנים ומשמעות האובדן, מונע מהבנים תחושת חיות.

גרשתו של המנוח, כבת 60, מותשת מעוצמת ההתמודדות עם מטלות החיים, בעיקר בהקשר הכלכלי. מאז מותו תיארה אווירה של עצב ויגון בבית, ומתייסרת עם המחשבה על ההתעללות שעבר וסיום חייו. מסרה, כי היא מתמודדת עם הליכים משפטיים בשל חובות כספיים. עזרה למנוח להסיע את הברזלים שאסף, עבודה שדרשה גם ממנה מאמץ פיזי, בשעות שונות, בהתאם לבקשותיו של המנוח. תיארה שגרת חיים, גם אם קשה, כתקופה רגועה, כאשר כולם מתנהלים כך כדי לשפר את מצב המשפחה, ומות המנוח הותיר אותה פגועה וכואבת. ההתרשמות שעלתה היא כי היא מדחיקה רגשותיה ומשקיעה משאבים רבים בהסתרת המצוקות ועמלם צרכיה ורצונותיה, ויש בכך כדי להחליש את יכולתה לעבד את האובדן. בולטת החרדה לשלום ילדיה, כשהאם חזרה על הצורך המרכזי של ילדיה להגיע ליציבות כלכלית ושיעמדו בהוצאות הבית. לאחר מעברה לאילת החלה לעבוד בצהרון של העיריה, ושיתפה כי הקרבה לבני משפחתה באילת מסייעת לה.

הועלתה בפני בני המשפחה אפשרות להסתייע בקשר טיפולי, אך הם דחו אותה בשלב זה, ונראה כי הם מתמודדים עם צרכים קיומיים בסיסיים וכל משאביהם מנותבים לכך.

לסיכום, האובדן מלווה את בני המשפחה מדי יום, ומותו הפתאומי והסתמי של המנוח מלווה את בני המשפחה באופן שמחריף את תחושותיהם, ויוצר כאב ותסכול עמוקים שלא עובדו. האובדן קטע באופן קשה את רצף חי המשפחה, והבנים סובלים בעיקר מאובדן חלק ניכר בזרות שלהם ומתקשים להתאושש. התפקוד של בני המשפחה הישרדותי וניכר כי הבנים מתנהלים מבחינה רגשית בתוך חוויה של ריק, חולשה וקושי לחלום ולפתח תקווה, כל אחד מהם נתון בבדידות ותחושת כאוס והם מתקשים לעכל את האובדן. בני המשפחה נותרו עם חוויה של קטיעת עתידו של המנוח, והסיכוי שלו להזדקנות בתנאים טובים, כסגירה של מעגל חייו הקשה.

לסיום הומלץ שבנוסף לכל עונש, יוטל על הנאשם פיצוי כספי משמעותי עבור בניו של המנוח, שיסייע להם בתהליך ההתמודדות והשיקום שמצפה להם.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן למדתי, כי הנאשם כבן 50, גרוש משנת 2008 ואב לחמש בנות בגילאים 14-23, המתגוררות עם אימן. הנאשם תיאר קשור הדוק עם בנותיו ועם גרושתו.

מאז הגירושין מתגורר בבית הוריו המבוגרים בראשון לציון, וטרם האירוע עבד כעצמאי בעסקים שונים וכשכיר בניהול מטבחים של חברות גדולות. הנאשם תיאר כי בעבר, היה מעורב בעסקים שונים, השקעות שלא הצליחו

תרמו לקשיים כלכליים משמעותיים, ועד היום הוא מתמודד עם חובות בהיקפים גדולים למדינה ועם הליך פשיטת רגל. מאז האירוע מתקשה לעבוד באופן מסודר.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד ובעל תעודת בגרות, ובין השנים 1987-1990 שירת כלוחם וחובש קרבי בגולני. במהלך השירות נפגע בראשו מאבן, בעקבות הפציעה שוחרר משירות צבאי, אך הוא התעקש להמשיך כמתנדב, והועבר לתפקיד עורפי של חובש במרפאה בחיל הים.

הנאשם מסר, כי בעקבות פציעתו ובסמוך לאחריה, התפרצה אצלו מחלת אפילפסיה, בגינה מטופל תרופתית ומוכר כנכה צה"ל בשיעור של 50%. לאורך השנים סובל מהתקפים תכופים, ותיאר כי למחלה השלכות קשות על תפקודו והתנהלותו, ובכלל זה אינו מורשה לנהוג. לדבריו, קיים קושי לאזן מבחינה תרופתית ולמנוע התקפים, ויש בכך כדי להגביר חוויה של חוסר ביטחון והיעדר שליטה.

בצד התמיכה לה הוא זוכה מאחיו ומהוריו בעקבות הסתבכותו הכלכלית ומאז האירוע, מתמודד הנאשם עם משקעים וקונפליקטים מעברו וביחסיו עם משפחתו, כשמגוריו בבית הוריו מאז גירושיו והקושי להתייצב כלכלית מעצימים תחושת נחיתות וחריגות.

הנאשם נעדר עבר פלילי. תיאר מורכבות חוויית המעצר למשך חודשיים וחצי, קושי ותחושת זרות במפגש עם אוכלוסייה עבריינית, והתייחס למרחק מבנותיו כמשברי ביותר עבורו. תחילה היה עצור באגף השגחה, לאחר שגזר על עצמו הפסקת אכילה ושתייה כביטוי לאבל על מות המנוח. בהמשך, חל שיפור מסוים במצבו כשעבר לאגף רגיל. קיים קשר עם עו"ס, ובהיותו חולה באפילפסיה, סבל במעצרו ממתח וחרדה שהגבירו את ההתקפים, וכן מתחושות בושה ומבוכה, במיוחד במצבים בהם נחשף ללא שליטה בפני עצורים וסוהרים.

תיאר את הלחץ במהלך התקופה בת השנה בה שהה במעצר בתנאי איזוק בבית הוריו כשהתלות במשפחתו הייתה מלאה ללא יכולת להתפרנס.

הנאשם תיאר קושי להשלים עם התוצאה הפטאלית של העימות בינו לבין המנוח, את ההתנהגות אימפולסיבית מצדו ללא כוונה או תכנון לפגיעה במנוח, ההתלקחות המהירה, והתגובה האנסטינקטיבית מצדו להדיפת פגיעה מצד המנוח. הוסיף, כי לא לקח בחשבון את האפשרות שהמנוח ייפול, כאשר התנהגותו באירוע הייתה חריגה, והוא חש בגינה בושה ואשמה. תיאר את התנהלותו לאחר הפגיעה - הניסיון להגיש עזרה, ובהמשך את עזיבתו את המקום, כתחושות בהלה ומצוקה עמוקה, שתרמו לקושי להתנהל באופן שקול, שלל כוונה להימלט מאחריות, ותיאר סערה רגשית שהקשתה עליו לחשוב באופן סדור.

לתפיסתו, הוא מאופיין בנטייה לסייע לסובבים אותו, ועל רקע האמור מבין את היענותו לבקשת בעל הקיוסק לסייע לו.

להתרשמות שירות המבחן, מראה המנוח הפצוע והחשיפה לדם הציפה אצל הנאשם מראות וזיכרונות מפציעתו שלו, ויתכן שהיה בכך כדי להשפיע על הבלבול שחווה ועל תגובותיו ובחירותיו בדקות שלאחר האירוע.

הנאשם שיתף, כי שולב בטיפול הפרטי אליו פנה ביוזמתו בעת שהיה עצור באיזוק, בו התמיד במשך כשנה, באופן שסייע לו לעבד את התנהלותו ולבחון עצמו באופן ביקורתי. תיאר התמודדות עם תופעות פוסט-טראומה מוכרות, בכלל זה נסיגה נפשית קשה במשך תקופה משמעותית סמוך לאירוע, והמשך התמודדות עד היום. תיאר, כי בחודשים הראשונים שלאחר האירוע חש תחושת דכדוך עמוקה, הלם, קושי להמשיך ולעמוד במחויבויותיו המשפחתיות ואובדן ערך לחייו. חש בושה עמוקה, שבר בתפיסתו את עצמו וקושי להכיל את הפער בין היכרותו את עצמו כאדם מיטיב, לבין התנהגותו החריגה והנזק שגרם.

הנאשם תיאר את המפגש עם משפחתו של המנוח בבית-המשפט, והתייחס לסירובם להעביר מידע על מקום הקבורה על אף רצונו לפקוד את הקבר ולבקש סליחה. התייחסותו למנוח ולמשפחתו באה מתוך מקום ערכי ואמפתי, והנאשם מכיר באופן עמוק בנזק שגרם להם ובכאב עמו מתמודדים. בלטה עמדה ברורה של לקיחת אחריות ברמה הרגשית, ושירות המבחן התרשם כי על אף התנהגותו הבעייתית של המנוח, הנאשם אינו נוטה להשליך עליו את האחריות להשתלשלות האירועים. בצד הקושי להשלים עם הרשעתו בעבירה של הריגה, ועל אף שתופס את התוצאה הקשה כתאונה, הוא בעל יכולת להכיר בחלקו ובאחריותו לבחירותיו, מתוך עמדה בוגרת ויחס ערכי ומותאם כלפי ערך החיים.

על אף חלוף הזמן מאז קרות האירוע, הנאשם מתקשה להתאושש, חווה עצמו כמי שאינו ראוי לאיכות חיים טובה, וממשיך להתנהל בצמצום, תוך הימנעות מפעולות הקשורות להנאה, באופן שלתפיסתו מבטא את התמסרותו לזיכרון המנוח. תיאר תפילות וטקסים שעורך לזכרו של המנוח.

בשיחה עם הפסיכולוגית הקלינית שליוותה את הנאשם בטיפול פרטי, חזרה ותיארה התמסרותו לתהליך הטיפול והגעתו הרציפה לפגישות עמה במשך למעלה משנה. ציינה כי הנאשם בעל עולם פנימי עשיר, יכולת וורבלית טובה ובשלות לטיפול. ללא קשר לאירוע נושא הדיון, הוא מאופיין בקשיים רגשיים ומטענים בלתי מעובדים, שהשפיעו על בחירותיו והתנהלותו לאורך השנים, ברמה האישית, משפחתית וכלכלית. להתרשמותו, הנאשם מתמודד עם דימוי עצמי נמוך וחוסר ביטחון, ונוכח זאת השקיע מאמץ כל השנים להפגין כלפי חוץ יכולת ומסוגלות, בעיקר בפן הכלכלי. פציעתו בצבא ומחלת האפילפסיה פגעו בדימוי העצמי והגברי, והגבירו חוויה של חולשה. בנפילה הכלכלית שחוה בהמשך התפתחו גם קווים דיכאוניים, המקשים עוד יותר להכיל את קיצוניות האירוע. הודגש כי אינו מאופיין בקווי אישיות אלימים או אימפולסיביים, וכי נעזר בשיחות עמה לעיבוד השתלשלות האירוע ואחריותו לתוצאה הקשה. הטיפול הופסק בשל קושי שלו לשאת בעלויות, והמטפלת הדגישה את החשיבות בהמשך השקעה בשיקומו המקצועי ויציאה לדיור עצמאי כעוגן לביסוס תחושת ערך עצמי חיובי, בנוסף לטיפול רציף בהיבטים הטראומטיים. הנאשם מתנהל באופן אחראי ויציב, ויש בכך כדי לחזק את ההתרשמות כי האירוע חריג וקיצוני בחייו, כשהוא לוקח אחריות מלאה וכואב באופן כן את אובדן חייו של המנוח.

ההתרשמות היא שהנאשם עסוק באירוע ובנזק שגרם, מתוך חוויה של זעזוע וקושי להשלים עם התוצאה הפטאלית, כאשר התייחסותו למנוח משקפת בושה, אשמה, נטילת אחריות וחרטה, והוא זקוק לעיבוד נוסף וממושך של רגשותיו. בשקלול המידע אודותיו, התרשמות השירות היא, כי אינו מאופיין בדפוסי חשיבה או התנהגות עברייניים, אינו בעל דפוסי אלימים קבועים, וההערכה היא כי הסיכון מפניו נמוך ביותר בכל הקשר, כאשר התוצאה הקשה של האירוע, הנחווית על ידו באופן מזעזע מבחינה רגשית, מגבירה עוד יותר את רתיעתו

מהתנהגות בלתי מותאמת.

על רקע העובדה שהיה בטיפול פרטני ממושך, ונוכח הנכונות שהביע להמשך קשר עם שירות המבחן, ההערכה היא כי בכפוף להתייחסות טיפולית ייעודית בתחום הטראומה, לרבות באמצעות טיפול קבוצתי עם אחרים שהופנו בגין גרימת מוות ברשלנות או הריגה, יוכל הנאשם להתקדם בשיקום תפיסתו העצמית הפגועה, כאשר טיפול מותאם יסייע למתן את התסמינים הפוסט-טראומטיים מהם סובל.

לאחר שנשקלו נסיבותיו החריגות של האירוע ומאפייני הנאשם, רואה השירות חשיבות שהעונש שיוטל ישקף מחד את חומרת התנהגותו והתוצאה, ומאידך ייתן ביטוי לחריגות ההתנהגות, היות הפגיעה בלתי מתוכננת, ולמצבו הנפשי של הנאשם מאז. יש לתת משקל לסנקציות שננקטו נגדו מאז האירוע ולמחירים המצטברים סביב הפגיעה בתפקודו.

עוד מעריך השירות כי הנאשם יתקשה להתמודד עם מאסר בפועל ומפגש אינטנסיבי עם אוכלוסייה עבריינית, כשהמרחק מגורמי תמיכה במשפחתו יהיה בעל השפעה גרסיבית על מצבו, וכפי שעלה ממעצרו, מצבו הרפואי עלול להחמיר בתנאי לחץ ודחק מתמשכים.

ככל שיוטל עליו עונש של מאסר בעבודות שירות, רואה השירות חשיבות להמשך ללוות את הנאשם בטיפול במסגרת זו מבחן למשך שנה.

במידה ויוטל עליו מאסר בפועל, הומלץ להתחשב באמור בתסקיר לעניין אורך המאסר.

ראיות לעונש

ראיות מטעם התביעה

5. גרושתו של המנוח, גב' ירדנה קאופמן, תיארה את התדהמה שאחזה באנשים שהכירו את המנוח לאחר ששמעו אודות אופן מותו. מתוך רצונה לטהר את שמו של המנוח תיארה כי בעבר, היו בעלים של חנות להלבשה והנעלה, והמנוח נתן נעליים לאנשים שאין להם. חזרה על כך, כי המנוח לא היה דר רחוב, אלא התגורר עם בני משפחתו, והיה חסר כתובת על רקע החובות שצבר. היא פנתה באופן ישיר לנאשם, האשימה אותו בכך שהרס את חייהם ולקח מהם את האדם היקר להם ביותר.

ראיות מטעם ההגנה

6. לזכותו של הנאשם העידו מספר אנשים.

מר יונתן בללי, מכיר את הנאשם מאז שהיה בן 16, כשהנאשם היה בעל אטליז. העד תיאר כי היה ילד בעייתי, הנאשם לקח אותו תחת חסותו, הכניס אותו לביתו, סייע לו בכל מישורי חייו, ושימש עבורו כמודל חיקוי. הוסיף,

עמוד 6

כי ראה את הנאשם בחנות במצבים קשים, ומעולם לא הרים קול על איש.

הנאשם אינו אדם שלוקח חיים אלא נותן חיים, והוא ביקש לנהוג בו ברחמים.

מר אלי שאול, חברו של הנאשם מתקופת השירות הצבאי, תיאר חוויות לחימה קשות שעברו יחדיו וכן מקרה שבו הנאשם כחובש קרבי נשאר לטפל בפלשתינאי באמצע זירת קרב. הנאשם המשיך לשרת ביחידה, אך סבל מהתקפים קטנים שהוא לא זיהה, והוא איבד שיווי משקל מדי פעם. לאחר שחלה הצבא שחרר אותו, אך הנאשם התנדב לחיל הים.

ביקש להתחשב בנאשם שמתייסר, בוכה ושביר לחלוטין.

גב' ג'וליה זוארץ, בתו הבכורה של הנאשם, תיארה את אביה כאדם המדהים בעולם, אשר חנך את בנותיו לעזור ולתת. מאז האירוע, משפחתם התרסקה והחיים שלהם נעצרו. לפני האירוע, לא ראתה את אביה בוכה מעולם, אך מאז לא מפסיק, וכולם יחד עימו. הוא אינו עובד מאז, ובנותיו וגרושתו מסייעות לו ולהוריו כלכלית. תיארה את אביה כשבר כלי, כשהיא עצמה הפסיקה את לימודיה על-מנת שתוכל לעבוד ולסייע במימון כל צרכיו. הוסיפה, כי לדעתה אם ייכנס לכלא, אינה יודעת מתי יראו אותו שוב.

בנוסף לעדויות אלו, הסניגור הגיש אסופת מסמכים רפואיים אודות מצבו של הנאשם (נספח ו' לחוברת שהוכנה לקראת הטיעונים לעונש), אסופת מסמכים רפואיים אודות הורי הנאשם (נספח ז') ומכתב מאת הפסיכולוגית אשר טיפלה בו, כפי שפורט בתסקיר (נספח ח').

טיעוני הצדדים

7. ב"כ המאשימה טענה, כי הערך החברתי שנפגע הוא קדושת החיים, ומידת הפגיעה היא הגבוהה ביותר. הזכירה, כי המנוח היה בן 70 במותו, שירת שירות צבאי מלא, השאיר שני בנים והפנתה לתסקיר נפגע העבירה ולנזק שנגרם לבני המשפחה, אשר איבדו את המנוח.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה טענה, כי המדובר במוות סתמי, אם כי אין מחלוקת כי הנאשם לא חפץ במוות של המנוח ועל כן הורשע בעבירה של הריגה מתוך יסוד נפשי של קלות דעת.

ב"כ המאשימה עתרה למתחם ענישה שנע בין 6 ל- 10 שנות מאסר, כאשר העונש צריך להיות בחלק התחתון של המתחם. הנאשם, אדם נעדר עבר פלילי, הורשע בעובדות בהן הודה מתחילת חקירתו במשטרה, לקח אחריות על מעשיו, והביע חרטה כפי שהדברים באו לידי ביטוי בעדותו בבית-המשפט ובאמור בתסקיר שירות המבחן. חרף כל האמור, לא ניתן לאמץ את המלצות שירות המבחן, והגישה אסופת פסיקה לתמיכה בעמדתה לפיה מעשי הנאשם מחייבים השתת ענישה מאחורי סורג ובריח לתקופה המצויה ברף הנמוך של המתחם, וכן עתרה לפסוק פיצויים לטובת משפחת המנוח.

8. ב"כ הנאשם טען כי יש ליתן ביטוי בענישה לקביעה לפיה הנאשם ביצע את מעשה ההריגה מתוך יסוד נפשי של קלות דעת. כך, למשל, התייחס לפסק דין מרכזי בעניינו של **ויניצקי** שהוטל עליו עונש מאסר בפועל בן 15 חודשים, אשר הוחמר בבית-המשפט העליון ל-30 חודשים, כשנקבע במפורש שהיה אדיש ולא קל דעת.

הוסיף, כי התנהלות המנוח היתה בעייתית, ואין בכך כדי להקל ראש באירוע, כאשר הנאשם מצטער בכל יום על מעשיו, אומר כל בוקר קדיש על המנוח, ובית המשפט מחויב לעשות איזון בין קדושת החיים לבין עקרון האשמה. הזכיר, כי ב"כ הצדדים נתבקשו לטעון גם לעניין עבירה של גרם מוות ברשלנות, שכן עובדות האירוע מאוד גבוליות ומבלבלות.

מדובר באירוע חריג ומיוחד. כתב האישום מבוסס רובו ככולו על אמירותיו של הנאשם, וכך גם הניתוח בדבר מודעות הנאשם למעשיו.

אשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה הדגיש, כי האירוע נעדר כל מימד של תכנון שקדם לביצוע העבירה. הפעולה היחידה שעשה הנאשם היא מתן מכה באמה למנוח, והאקט הזה נעשה בתגובה למכת אגרוף שניתנה על פניו. לא מדובר באדם שהלך באמצע קטטה הצידה, הרים קרש והנחיתו על פניו. זו המכה היחידה ומתחם הענישה צריך להיות בהתאם. לא רק שהנאשם לא חפץ בתוצאה, אלא עשה הכל כדי למנוע אותה.

הוראת החיקוק בה הורשע הנאשם יוצרת קושי מאוד גדול, שכן העונש נע בין מאסר על תנאי ועד למאסר של 20 שנים, ובית המשפט צמצם את הקושי בקביעה שמדובר בקלות דעת, כך שמדובר בהריגה ברף הנמוך ביותר ובאירוע טראגי לכל הדעות.

בהכרעת-הדין, אמנם בית-המשפט ביקר חלק מהתנהלות הנאשם לאחר האירוע, אך יש לזקוף לזכותו גם את מעשיו לסייע למנוח.

הסניגור הגיש אסופת פסיקה על בסיסה ביקש לשכנע, כי הרף הנמוך של המתחם עומד על עונש של מאסר בעבודות שירות.

בנוסף, עתר ליתן משקל בשלב העונש להתנהלות התביעה במסגרת טענה של "הגנה מן הצדק". הוא חזר והעלה טענות רבות כלפי הפתולוג ד"ר קריספין וקביעותיו, אשר היה אחראי לכתב-האישום בנוסחו המקורי ולכך שהנאשם שהה במעצר ובמעצר בתנאי איזוק במהלך תקופה ארוכה.

הסניגור הפנה למצבו הרפואי של הנאשם ולמחלת האפילפסיה ממנה סובל, אשר החלה משירותו הצבאי והחמירה לאחר האירוע. התייחס לייסורים ולנזק שנגרם לנאשם, לרבות תסמינים פוסט-טראומטיים מהם הוא סובל מאז, ולהערכת שירות המבחן בדבר הקושי של הנאשם לשאת מאסר מאחורי סורג ובריח.

על כן, לדעתו בשלו התנאים לאפשר לנאשם לשאת עונש של 9 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות תוך השתתפות פיצוי הולם, כאשר מאסר בפועל לא יענה על כל תכלית של גמול או הרתעה במקרה חריג זה.

9. ב"כ הצדדים זומנו לדין ביום 26.2.19 על רקע פרסום תיקון 137 לחוק העונשין (פורסם בספר

החוקים 2779, 10 ינואר 2019, בעמ' 230; להלן: "התיקון"). ב"כ המאשימה טענה כי אין תחולה לתיקון, כאשר נקבע במפורש כי התיקון יחול ביולי 2019. הוסיפה לגופו של עניין, כי ממילא אין משמעות לתיקון, היות והטיעון לעונש התבסס על פסיקה נוהגת במקרים דומים, ובכל מקרה העתירה העונשית של המאשימה אינה מתקרבת לרף העליון בתיקון, העומד על 12 שנות מאסר בפועל להמתה ביסוד נפשי של קלות דעת. העמדה העונשית של המדינה עומדת בעינה, אם כן, לאחר פרסום התיקון.

הסניגור טען לתחולתו של התיקון על עניינו של הנאשם, כך שהעתירה שלא לשלוח את הנאשם מאחורי סורג ובריא היא נכונה ביתר שאת. עניינו של הנאשם מצוי ברף התחתון ביותר של המתה בקלות דעת, ויש להתחשב בכל הנתונים כך שיוכל לשאת את עונשו בדרך של עבודות שירות ולפעול בהתאם להמלצת שירות המבחן.

10. בדברו לבית-המשפט מסר הנאשם: **"רציתי לנצל את ההזדמנות הזו ואין לי זכות לבקש מהמשפחה שיסלחו לי אבל כן חשוב לי להתנצל מעומק ליבי על המקרה הנורא הזה ואני ממש מתנצל. מעבר לכך, רציתי לפנות לבית המשפט - אני ממש לא רואה עצמי נכנס לכלא, לא יודע אם אצליח לשרוד את זה. זה פשוט בשבילי טרגדיה בפני עצמה כי את העונש בכל מקרה אשלם אותו כל ימי חיי. זה דבר שברור שזה יקרה וילווה אותי כל החיים. ברור לכולם שיש לי חרטה מאוד עמוקה על הדבר הזה אבל בפועל אני ממש לא רואה את עצמי מצליח להיכנס לשם. הייתי שם וזה ממש מזעזע ומחריד. הייתי מאוד שמח אם בית המשפט תיתן כובד ראש על העניין הזה ולתת לי עונש אחר, אני מוכן לקבל כל עונש."** (עמ' 264-265 לפרוטוקול).

דין והכרעה

11. בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין בסעיף 40ג(א), לצורך קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

12. אשר לערך החברתי המוגן, הנאשם במעשיו פגע בערך קדושת החיים. על רקע סכסוך לא לו, ובתגובה לאלימות מצידו של המנוח, נקט הנאשם באלימות אשר גרמה למנוח לאבד את שווי משקלו ולצנוח לאחור על ראשו שנחבט בכביש, ובכך לגרום למותו.

חיוו של אדם נגדעו במוות מיותר וסתמי; וראו לעניין זה:

"דומה, כי כבר נאמר כל שניתן על הקלות הבלתי נתפסת בה נגדעים בארצנו חיי אדם, ולא נותר אלא לחזור על הדברים. חילופי דברים וסכסוכים של מה בכך מובילים במקרים רבים מדי ובמהירות גדולה מדי לשליפת כלי נשק, קר או חם, או לנקיטה במעשי אלימות קטלניים. יתרה מכך, לעיתים נדמה שחל פחות בלתי נסלח ובלתי נסבל בערכם של חיי אדם. בראש ובראשונה

עלינו לשוות לנגד עינינו את המנוח שחיו קופדו בנסיבות שאין להשלים עימן, ולהגנה על ערך החיים וקדושתם שמור משקל משמעותי ביותר במלאכת הענישה... (ע"פ 9422/11 דהן נגד מדינת ישראל [3.7.13], פסקה 8).

וכן:

"מנקודת מבט מוסרית ומשפטית יש לתת ביטוי לערך קדושת החיים, וזאת לא רק באמצעות הטלת איסור פלילי על פגיעה בערך זה, אלא גם בגזירת העונש המתאים. על העונש להיקבע מתוך ההבנה הבסיסית כי כל אדם הוא עולם ומלואו, ופגיעה בו היא, כשלעצמה, מעשה חמור מאין כמותו. יתרה מכך: פגיעה באדם אחד פוגעת לא רק בעולמו שלו, אלא גם בעולמות של אלו הקרובים לו - משפחה וחברים, שנאלצים להתמודד עם קשיים שאין דבר שיכול לרככם. לכך יש לתת את המשקל הראוי..." (ע"פ 3545/18 קיקס נגד מדינת ישראל [24.2.19], פסקה 5).

13. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לפי סעיף 40ט(א) לחוק העונשין, ייאמר, כי עסקינן בהשתלשלות אירועים ספונטניים שהסתיימו במותו הטראגי של המנוח. במהלך רצף האירועים שתואר בכתב האישום נקט הנאשם בהתנהלות תמוהה, החל מהתערבותו בסכסוך לא לו, והיענות לבקשת בעל הקיוסק ללכת אחרי המנוח ולהחזירו לקיוסק לאחר שגנב שעון מים.

בהמשך, בשעת ערב מאוחרת, הלך הנאשם אחרי המנוח - עימו לא היתה לו כל היכרות קודמת, צעק לעברו לעצור, ובשלב מסוים החל לרוץ ולרדוף אחריו.

לבסוף, בשלב שהחל עימות מילולי בין השניים, הנאשם אחז בחוזקה בעגלה על-מנת שהמנוח לא יוכל להזיזה, ובתגובה הכה המנוח בידו את לחיו של הנאשם. תגובתו הספונטנית של הנאשם היתה אותה מכה קטלנית באמת ידו הימנית בפניו של המנוח, ובשל עוצמת המכה איבד המנוח את שיווי המשקל וצנח לאחור על ראשו, אשר נחבט באספלט.

יוזכר, כי המערער העלה טענה של הגנה עצמית אשר נדחתה בהכרעת-הדין. גם בשלב זה של גזירת הדין אני קובעת, כי התנהגותו של המערער אף לא מצויה בקרבה לסייג של הגנה עצמית, כמשמעותו בסעיף 40ט(9) לחוק העונשין.

14. התוצאה לא היתה ידועה מראש: כאמור, לא היתה כל היכרות בין הנאשם למנוח, הנאשם לא הצטייד בכלי נשק כלשהו, ונראה שכל רצונו היה לסייע לחברו (גם אם באופן מוזר), בעל הקיוסק. לאחר שהנאשם בדק את המנוח, הוא זעק לעזרה ואישר לאחד השכנים לקרוא לאמבולנס.

15. ואכן, כפי שקבעתי בהכרעת הדין, יחסו של הנאשם לתוצאה הקטלנית מצוי ברמה של מי שנהג ב"קלות-דעת" ולמעשה לא חפץ במותו של המנוח:

"חרף מודעות הנאשם לאפשרות שתיגרם התוצאה הקטלנית, ניתן לקבוע, כי ביחסו של הנאשם לתוצאה האמורה מצוי הוא ברמה של מי שנהג ב"קלות-דעת" ולמעשה לא חפץ במות הקורבן. קביעה זו מבוססת על מכלול נסיבות האירוע, לרבות מה שההגנה כינתה בסיכומיה "העדר מניע", כאשר ברור שהנאשם לא יצר מגע עם המנוח על-מנת להמיתו. לכך יש להוסיף מקטע אחד מהתנהגותו בזירה, כאשר אישר לעד שייגר לקרוא לאמבולנס. בנוסף, צפייה בחקירותיו של הנאשם, ובמיוחד בשחזור (ת/3א, סרטון ראשון, מונה 6:40), מעלה חרטה אותנטית של מי שנקלע לסיטואציה לא שגרתית, חד-פעמית ונקודתית, שנמשכה מספר דקות בלבד, אשר הסלימה למותו של המנוח מבלי שהנאשם רצה בכך." (ראו בפסקה 106 בהכרעת הדין).

16. כתוצאה ממעשיו של הנאשם, קרה הנורא מכל. באופן מצער מאוד, המנוח מצא את מותו ביום שמלאו 70 שנים. המנוח השאיר אחריו שני בנים, כשמתסקיר נפגעי העבירה נראה כי נותרו פגועים מאוד ממותו הסתמי של אביהם, וכי האובדן מלווה אותם ואת אימם בכל יום. תסקיר נפגע העבירה שופך אור אחר על המנוח, כמי שהיו לו בית ומשפחה אוהבת, אשר סייע בפרנסת בניו וגרושתו בכל דרך, לרבות באיסוף ברזלים, וכי האובדן קטע באופן קשה את רצף חי המשפחה.

17. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת, יאמר באופן כללי, כי עד היום, מנעד הענישה הנוהגת בעבירת ההריגה הוא רחב:

"מנעד הענישה הנוהגת בעבירת ההריגה הוא רחב. יש שעבירת ההריגה קרובה בנסיבותיה לעבירה של גרם מוות ברשלנות, ויש שהיא קרובה בנסיבותיה לעבירת הרצח. בנוסף, העונש מושפע כמובן מהנסיבות הייחודיות של כל מקרה ומקרה ומנסיבותיו האישיות של הנאשם..." (ראו בע"פ רבאייב נגד מדינת ישראל [24.12.18], פסקה 11).

18. עם זאת, גם על-פי הפסיקה הקיימת, ניתן לראות ביטוי ליחס השונה בין ה"אדיש" לבין "קל הדעת" ברמה המוסרית, באופן שיש בו כדי להשליך על הענישה הראויה:

"ההבדל 'בין הפזיזות' (במובן ה'קל' ובמובן ה'חמור') הוא במחשבתו של הנאשם בהקשר לתוצאת מעשהו. ולא הרי זו כהרי זו מבחינת 'פליליותו' המוסרית והאנטי חברתית. שלא דומה מי שנוטל סיכון תוך שהוא אדיש לתוצאה האסורה ולא אכפת לו כלל אם היא תקרה, למי שאינו חפץ בתוצאה כזאת ומקווה שלא תתרחש..." (ע"פ 1100/93 סובאח נגד מדינת ישראל, פ"ד מז(3) 635, 643 ([1993])).

19. ואכן, מאז מתן הכרעת-הדין פורסם תיקון 137 לחוק העונשין, שמטרתו העיקרית היא לקבוע מדרג בין

עבירות ההמתה. לענייננו, לפי הדין הקיים, גרימת מוות בקלות דעת נכללת בעבירת ההריגה, שהעונש הקבוע לצידה עומד על 20 שנות מאסר. על-פי התיקון, נקבעה עבירה חדשה בסעיף 301ג' שכותרתה "המתה בקלות דעת". ההצדקה לקביעת עבירה חדשה זו מבוססת על הפער הניכר בין מידת אשמתו של מי שממית תוך אדישות לאפשרות גרימת המוות לבין מי שמקווה שהתוצאה הקטלנית לא תתרחש, אף על-פי שהיה מודע לאפשרות התרחשותה. בהתאם, העונש הקבוע לצד עבירה זו עומד על 12 שנות מאסר, עונש שהוא קל באופן ניכר מהעונש הקבוע היום בצד עבירת ההריגה. על-פי דברי ההסבר לסעיף, עונש מירבי זה עולה בקנה אחד עם העונשים הנגזרים בגין הריגה בתאונות דרכים, אך במקביל מאפשר לגזור עונש הולם במקרים חמורים של המתה בקלות דעת - כגון מקרים שבהם ההמתה בוצעה תוך הפעלת אלימות כלפי הקורבן (הצעות חוק הממשלה - 972, 16.11.15, 166, בעמ' 177).

20. מתחם העונש ההולם ייקבע, איפה, לאור עקרונות התיקון (כאמור בסעיף 25(ב) לתיקון) תוך הפניה לפסיקה קיימת, כאשר עסקינן במי שגרם למותו של אדם אגב ויכוח סתמי, תוך הפעלת אלימות של הנפת יד לפנים (ללא כל קרבה לסייג של הגנה עצמית), אך מבלי שחפץ בתוצאה הקטלנית.

21. עיינתי בפסיקה שהוצגה על-ידי ב"כ הצדדים ובפסיקה נוספת, ולצורך קביעת מתחם העונש ההולם אציין את המרכזיים שבהם:

ע"פ 177/09 **אדטו נגד מדינת ישראל** [5.1.10]: המערער הורשע בבית-המשפט המחוזי על בסיס הודאתו, לאחר שמיעת רוב הראיות, בעבירה של הריגה. המערער ואביו יצאו לביתו של המנוח לאתר את כלבת האב אשר נעלמה. כאשר פגשו אותו החלו להכותו במקלות שמצאו במקום. המנוח, אשר התגונן, הכה את האב באמצעות מקל. בהמשך, המערער הרים אבן גדולה וזרק אותה לכיוון בית החזה השמאלי של המנוח, וכתוצאה מכך נגרמו לו שברים בצלעות, קרע בטחול ודימום מסיבי בחלל הצפק. לאחר מספר דקות נפטר המנוח. צוין, כי המערער ואביו ניסו להושיט למנוח עזרה רפואית ראשונה, התקשרו למד"א, כאשר המערער יצא אל פאתי המושב כדי להוביל את רכב מד"א למקום האירוע. נקבע שהלך המחשבה הפלילית שליווה את המעשה, התבטא באדישות ושוויון נפש ביחס לאפשרות שתיגרם התוצאה הקטלנית.

על האב, שהורשע בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות, הוטל עונש מוסכם של 18 חודשים. בעניינו של המערער עתרה המדינה ל - 6 שנות מאסר כעונש ראוי, ובית-המשפט המחוזי הטיל על המערער, צעיר נעדר עבר פלילי, עונש של 6 שנות מאסר בפועל לצד פיצוי.

ערעור על חומרת העונש נדחה.

ע"פ 1448/16 **טקלגרני נגד מדינת ישראל** [9.5.16]: המערער הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של הריגה. המערער, בעלים של חנות בתל-אביב, שהה בעסק עם חברים בשעה 5 לפנות בוקר והם שיחקו קלפים. המנוח הגיע לפתח החנות בעודו שתוי, ודפק בחוזקה על הדלת. המערער סירב לפתוח את הדלת והעיר למנוח על החבטות שהוא חובט, אולם המנוח לא עזב. המערער פתח את הדלת, המנוח תפס את חולצתו ואמר לו

לבוא איתו החוצה, והמערער דחף אותו מפתח החנות אל הסמטה. בהגיעו לקצה הסמטה הרים המנוח אבן ונופף בה באיום לכיוון המערער, וזה נטל לידיו גזע עץ באורך מטר ובעובי של 9 ס"מ, כאשר חבריו של המערער יצאו מהחנות והפרידו בין השניים. המנוח השתחרר מהאחיזה שאחזו בו החברים וחזר בריצה לכיוון המערער שעמד בפתח הסמטה, כשבידיו אבן בגודל אגרוף, אז הרים המערער את גזע העץ והלם באמצעותו בראשו של המנוח. המנוח התמוטט ונפל ארצה מחוסר הכרה, וכעבור יומיים נפטר עקב חבלת ראש. טענת המערער להגנה עצמית נדחתה, כשיצוין כי המדובר בסיטואציה נושקת להגנה עצמית, בניגוד לעניינו של הנאשם שלפניו. נקבע, כי היסוד הנפשי שהתקיים הוא יסוד של פזיזות שבא לידי ביטוי בחזות מראש של התרחשות התוצאה האסורה לצד אדישות לאפשרות גרימת התוצאה או לפחות קלות דעת ביחס אליה.

התביעה טענה למתחם ענישה שנע בין 3 ל- 5 שנות מאסר, ועתרה לעונש של 4 שנות מאסר בפועל, ואילו הסניגור ביקש להטיל עונש מאסר שלא יעלה על 18 חודשים. בית-המשפט המחוזי ציין כי מדובר באירוע חריג, כאשר לא היתה כל היכרות מוקדמת בין השניים, המנוח היה התוקפן לאחר שהיה שתוי, והמערער לא התכוון כלל להיכנס לתגרה או לגרום למותו של המנוח. התנהגותו של המערער לאחר האירוע נזקפה לזכותו, כשהגיע לבית-החולים כדי ללוות את המנוח ולהתעניין במצבו, הסביר לבני משפחתו של המנוח את הנסיבות, הסגיר את עצמו למשטרה, ולקח אחריות כאשר שיתף פעולה בחקירה. בנוסף, המערער שילם פיצוי "בסכום עתק" למשפחת המנוח. נקבע מתחם ענישה, בנסיבות שכונן כחריגות, שנע בין 30 ל- 48 חודשי מאסר, ועל המערער הוטל עונש של 30 חודשי מאסר בפועל.

בערעור הוצגה הסכמה בין ב"כ הצדדים, לפיה המערער חזר בו מהערעור על הכרעת-הדין, ולאור הנסיבות המיוחדות של המקרה, עונש המאסר הועמד על תקופת המאסר אותה נשא המערער עד לערעור - 18 חודשים.

ע"פ 11/99 ויניצקי נגד מדינת ישראל [28.3.99] (הוגש על-ידי ההגנה): המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות בבית-המשפט המחוזי בעבירת הריגה ונדון ל-15 חודשי מאסר בפועל.

המערער החנה את רכבו בשטח חניה פרטית ליד בניין מגוריו של המנוח, שפנה אל המערער בדרישה שיפנה את רכבו, אך המערער סירב. בין השניים התפתח ויכוח והרוחות התלהטו. שכן שהגיע למקום פנה בצעקות אל חברו של המערער ואמר לו שהמנוח חולה לב. בהמשך הוויכוח בין השניים דחף המנוח את המערער בשתי ידיו, ואז הכה המערער במנוח אגרוף בעוצמה חזקה באזור המצח, וכתוצאה ממכה זו הופל המנוח ארצה. כתוצאה ממכת האגרוף נגרם למנוח שבר בעצם המצח, והוא גם נחבל בראשו מהאספלט במגרש החניה שעליו נפל. עקב החבלה שנחבל, נגרמו למנוח דימומים קשים במוח, וכתוצאה מהם נפטר לאחר 17 ימים. המערער כבן 28, המנוח היה כבן 67, וטענת הגנה עצמית שהעלה נדחתה.

נקבע כי המערער היה אדיש לתוצאה הצפויה מהמכה כלפי המנוח (כשהשופט אנגלרד קבע כי נתקיימה, לפחות, החלופה של קלות דעת).

ערעור המדינה באשר לקולת העונש התקבל. נקבע, כי חרף העובדה שהמערער נעדר עבר פלילי וכי המנוח

דחף את המערער לפני המכה הקטלנית, נסיבות המקרה מצדיקות החמרה בעונש ל - 30 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 1682/12 **גוטליוב נגד מדינת ישראל** [7.4.13] (הוגש על-ידי התביעה): המערער הודה והורשע בבית-המשפט המחוזי בעבירות של הריגה, הדחה בחקירה ואיומים, לאחר שמיעת חלק מפרשת התביעה. המערער, יחד עם בת-זוגו, ערכו במשך שעותיים חיפושים אחרי בתה של בת-הזוג, ולקראת השעה 2:00 הבחינו המערער והאם בקטינה כשהיא מתקרבת לכיוון ביתה בלוויית קטין יליד שנת 1993, שהיה כבן פחות מ- 17 (להלן: "המנוח"). המערער רץ לכיוון המנוח והיכה אותו באגרופ בראשו, באופן שגרם למנוח ליפול אחורנית על הקרקע ולאבד את הכרתו. כתוצאה מכך, נגרמו למנוח שני שבירים בראשו, וצוין כי לא ידוע בבירור האם השבירים נגרמו כתוצאה ממכת האגרופ, או כתוצאה מהנפילה על הקרקע. בהמשך, עלתה הקטינה לביתה והביאה כוס מים למקום בו שכב המנוח, ואילו האם שטפה את ראשו של המנוח. בשעה 03:30 לערך העלה המערער, יחד עם חבר אותו הזעיק למקום, את המנוח לדירת האם, שם השכיבו את המנוח בסלון, ובכל אותה עת היה המנוח מחוסר הכרה. במהלך האירועים הדיח המערער את הקטינה שלא תספר לאיש על כך שהוא שהיכה את המנוח. רק כעבור מספר שעות, לאחר שהמנוח הכחיל, הזעיקו האם והמערער אמבולנס, אשר פינה את המנוח לבית החולים, וכעבור יומיים הוא נפטר. על פי כתב האישום המתוקן, מותו של המנוח נגרם הן בעקבות מכת האגרופ שהכה המערער בראשו, הן בשל אי הזעקת סיוע רפואי מיידי.

בית-המשפט המחוזי התייחס כנסיבה לחומרה לכך שהמערער לא הזדרז להזעיק סיוע רפואי במשך מספר שעות וכי הדיח את הקטינה שלא לגלות את מעלליו. עם זאת נקבע, כי מעשה ההמתה אינו מצוי במדרג הגבוה ביותר של עבירת ההריגה, שכן המערער לא השתמש בכלי נשק כלשהו, ואף פעל מתוך קלות דעת לגבי התוצאה הקטלנית. על המערער, בעל עבר פלילי בעבירות אלימות ואיומים ונשא מאסרים קצרים, אשר היו תלויים כנגדו מאסרים מותנים בגין עבירות אלימות, הוטל עונש של 10 שנות מאסר והופעלו שני מאסרים מותנים - כך שסך-הכל הוטל עליו עונש מאסר של 11 שנים וחודשיים.

ערעור על חומרת העונש נדחה.

ת"פ (מחוזי ב"ש) 8312-07 **מדינת ישראל נגד דנינו** [30.11.09] : הנאשם הורשע על יסוד הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של הריגה. המנוח עבד בהתקנת רציף עץ בבית פרטי. הנאשם, שהתגורר בבית סמוך, ביקש ממנו להפסיק את עבודתו אשר גרמה לרעש. הנאשם ירד מביתו, הגיע אל המנוח שהיה בחצר הבית הסמוך ובין השניים התפתח ויכוח במהלכו צעקו זה על זה והמנוח נטל לידו קרש. במהלך הוויכוח הרים הנאשם קרש שהיה במקום והכה פעם אחת עם הקרש בראשו של המנוח. המנוח נפל והנאשם עזב את המקום.

כתוצאה מהמכה החל המנוח לחוש ברע, לאחר כמה שעות איבד את הכרתו ופונה לבית-חולים, ולמחרת נפטר. מותו של המנוח נגרם כתוצאה מהחבטה שחבט הנאשם עם קרש בראשו, אשר גרמה לשבר בגולגולת, נזק חמור למוח ודימומים אשר גרמו למוות.

הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו עתרו לעונש מוסכם של שנתיים מאסר ופיצוי בסך ₪ 650,000

למשפחתו של המנוח, וההסדר כובד על-ידי בית-המשפט. צוין על ידי התביעה, כי בבסיס הסדר הטיעון עמדו קשיים ראייתיים לא מבוטלים, התשלום של הפיצוי המשמעותי ונסיבותיו של הנאשם, אשר היה נעדר עבר פלילי והודה במעשיו בפני שוטרים בשלב מוקדם.

22. פסקי-דין אלו משקפים קשת מקרים רלבנטיים, כאשר לאחר ביצוע אבחנות מתבקשות, אני קובעת **מתחם עונש הולם אשר נע בין 42 חודשי מאסר בפועל עד 8 שנות מאסר בפועל לצד פיצוי משמעותי.**

23. בעניינו של הנאשם לא נטען ולא הוצג כל שיקול אשר מצדיק חריגה מהמתחם מטעמי שיקום (או מטעמי הגנה על שלום הציבור). הסניגור העלה מספר טענות הקשורות, לגישתו, לחוסר הגינות בהליך עד כדי "הגנה מהצדק". כל הסוגיות זכו להתייחסות מתאימה במסגרת הכרעת-הדין (חוות-דעתו של ד"ר קריספין וגילוי מאוחר של מסמכים), ובכל מקרה אין המדובר בהתנהלות שערורייתית שיש לה ליתן ביטוי בשלב גזירת-הדין.

על כן, עונשו של הנאשם ייגזר בתוך המתחם ויש להתחשב בנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות, כמפורט בסעיף 40'א' לחוק העונשין.

24. באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות יצוין, ראשית, כי הנאשם הוא אדם נורמטיבי, בעל משפחה, נעדר עבר פלילי.

הנאשם לקח אחריות על מעשיו בסמוך לאירוע (אם כי בתחילה הרחיק עצמו מכל מעורבות, ורק לאחר שנועץ בחברו השוטר גולל את סיפור המעשה באוזני חוקר שהגיע לביתו). אמנם, בא-כוחו בחר לנהל ראיות בשמו, אך אין לראות במהלך זה כאקט של התנערות מאחריות, אלא ההיפך הוא הנכון: שמיעת הראיות בתיק זה הביאה למסקנה כי מעבר להתנהגות האלימה בה הודה הנאשם מלכתחילה, התביעה לא הצליחה להוכיח התנהגות אלימה חמורה כמפורט בכתב-האישום המקורי, ובסופו של יום הורשע הנאשם בעבירה של הריגה על בסיס העובדות בהן הודה בשלב מוקדם של החקירה.

25. הנאשם היה עצור במשך חודשיים וחצי, בתחילה באגף השגחה, כאשר גזר על עצמו הפסקת אכילה ושתיה כביטוי לאבל על מות המנוח, ובהמשך עבר לאגף רגיל. בנוסף, שהה תקופה ארוכה של למעלה משנה באיזוק אלקטרוני בבית הוריו, ללא יכולת להתפרנס.

בהיותו במעצר סבל ממתח וחרדה שהגבירו את התקפיו האפילפטיים, ועל רקע המסמכים הרפואיים שהוגשו (נספח ו' למסמכים שהוגשו בטיעונים לעונש) ניתן אכן להניח, ששהייה בבית-המאסר תהיה קשה עבורו - הן נפשית, הן גופנית. שירות המבחן מעריך כי הנאשם אכן יתקשה להתמודד עם מאסר בפועל, כשמפגש עם אוכלוסייה עבריינית והמרחק ממשפחתו יהיו בעל השפעה גרסיבית על מצבו, ומצבו הרפואי עלול להחמיר במצבי לחץ ודחק מתמשכים. חרף האמור, התנהגותו האלימה של הנאשם

באירוע והתוצאה הקטלנית אינם מאפשרים להטיל עליו עונש שאינו כולל רכיב של מאסר מאחורי סורג ובריח.

26. לאורך כל ההליך המשפטי וכן בחקירותיו במשטרה, נראה הנאשם מתייסר על מעשיו ועסוק בהלקאה עצמית על הסתבכותו ומותו של המנוח. כך, למשל, בחקירה בה הודיעו לו על מותו המנוח, קבעתי בהכרעת הדין, כי:

"...צפייה בחקירותיו של הנאשם, ובמיוחד בשחזור (ת/3א, סרטון ראשון, מונה 6:40), מעלה חרטה אותנטית של מי שנקלע לסיטואציה לא שגרתית, חד-פעמית ונקודתית, שנמשכה מספר דקות בלבד, אשר הסלימה למותו של המנוח מבלי שהנאשם רצה בכך." (ראו בפסקה 106 להכרעת הדין).

תחושות אלו של אשמה ובושה עלו באופן מובהק גם בפני שירות המבחן, כשניכר כי הנאשם מתקשה להתאושש וחווה עצמו כמי שאינו ראוי לאיכות חיים טובה, נמנע מפעולות הקשורות להנאה, באופן שלתפיסתו מבטא את התמסרותו לזיכרון המנוח, והוא עורך טקסים ותפילות לזכרו של המנוח (ראו בנוסף גם את מכתב הפסיכולוגית הפרטית - נספח ח').

27. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים, כשהתחשבתי, בין השאר, בנסיבות המעשים והעושה, תוך שמירת יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת, החלטתי להעמיד את עונשו של הנאשם ברף התחתון של מתחם הענישה שקבעתי.

28. לאור האמור לעיל, אני גוזרת את דינו של הנאשם כדלקמן:

42 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו (15.11.15 ועד 28.1.16);

12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירות שיש בהן יסוד של אלימות;

מורה על תשלום פיצוי על סך 75,000 ₪ למשפחת המנוח באמצעות גב' ירדנה קאופמן עד ליום 1.1.2020. ב"כ המאשימה תידע את גב' קאופמן בדבר הפיצוי שנפסק, ותמסור פרטיה למזכירות בית-המשפט תוך 14 ימים.

הנאשם יתייצב לנשיאת מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 16.6.19 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות וגזר-דין זה.

על ב"כ הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של

שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

התנאים הכספיים שהופקדו בתיקי המעצר הקשורים יעמדו בתוקפם עד להתייצבות הנאשם לנשיאת עונשו. בנוסף, מוצא בזאת צו עיכוב יציאה מהארץ, ונמסר לי כי הנאשם הפקיד כבר את דרכו במסגרת הליכי המעצר.

הודעה זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ה ניסן תשע"ט, 30 אפריל 2019, במעמד הנאשם וב"כ הצדדים.